

Фондация "За утре"

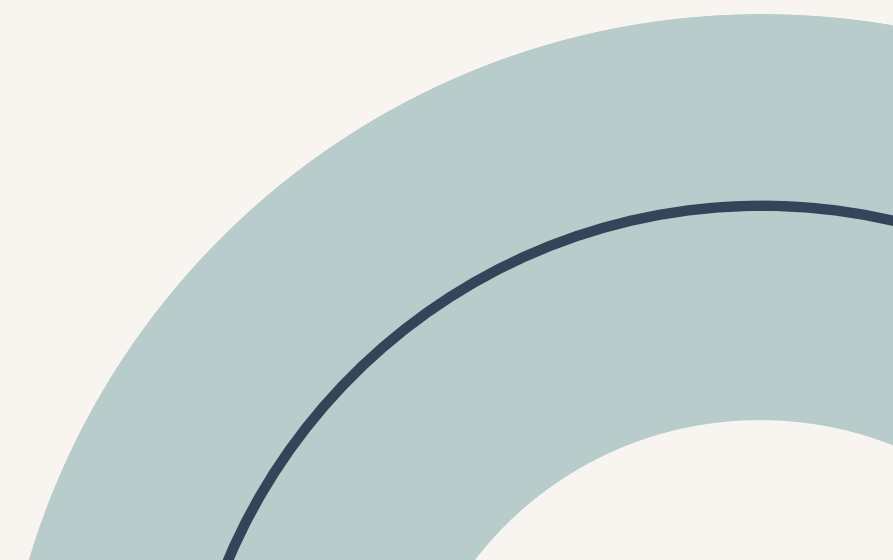
Образование за деца и
младежи със специални
образователни
потребности

Реалности и възможности

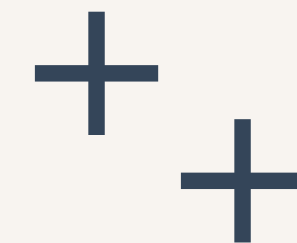
+

+

+

За ползите от предоставянето на необходимата подкрепа

За децата и младежите

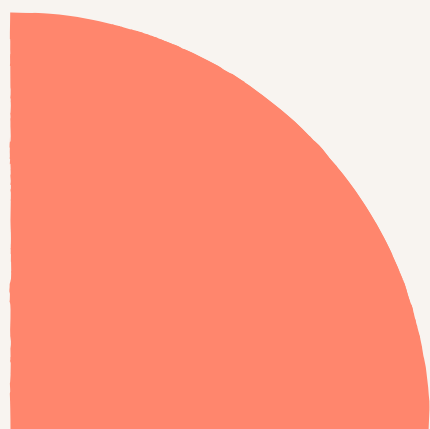
Всяко дете със специални образователни потребности има специфични дефицити. Получаването на адекватна, своевременна и ефективна помощ ще даде възможност пълноценно да участва в образователния процес, да се социализира и получи шанс за самостоятелен живот.

За училищата

Подобряване и по голяма ефективност при работата с всички деца в училище. Приобщаване на по голям брой деца в образователния процес - освен със СОП, с емоционални разстройства, проблемно поведение и др.

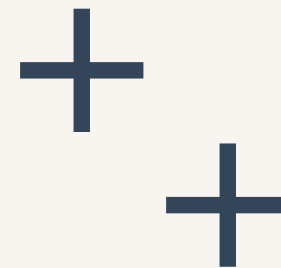
За обществото

Социализиране на деца и младежи със специални потребности. От потребители на социални услуги за цял живот в активни участници в пазара на труда, чрез придобиване на умения за самостоятелност, трудови умения и трудови навици.

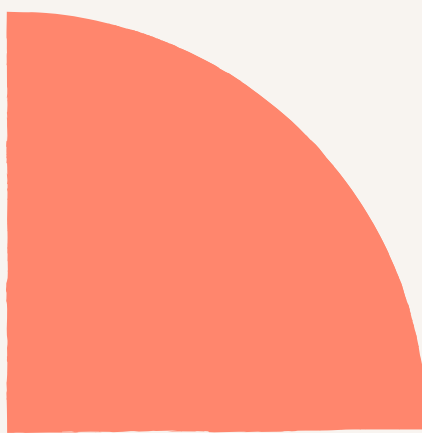

**Каква образователна
подкрепа се
предоставя в момента**

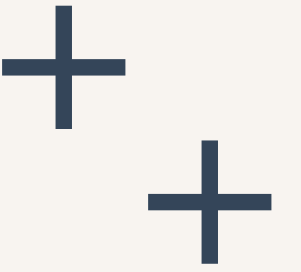

В момента е трудно да говорим, че се предоставя образователна подкрепа на ученици със СОП в училищата. Дори там където има назначени психолози, и/или логопеди, и/или ресурсни учители и/или помощник учители се извършва някаква терапевтична работа, но не и образователна подкрепа.

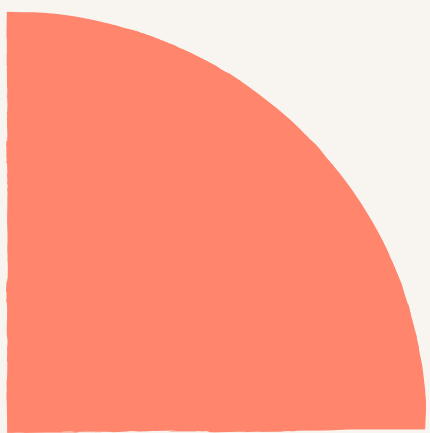

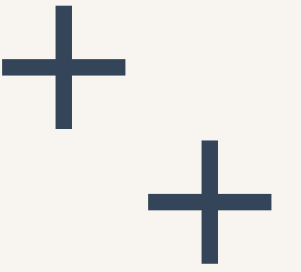

ПРОУЧВАНЕ

За да може да говорим за качеството на получаваната допълнителна образователна подкрепа, трябва да разполагаме с необходимите данни. В тази връзка Община Благоевград ни възложи да извършим проучване за предоставяната подкрепа на деца и младежи със специални образователни потребности в детските градини и училища в община Благоевград.

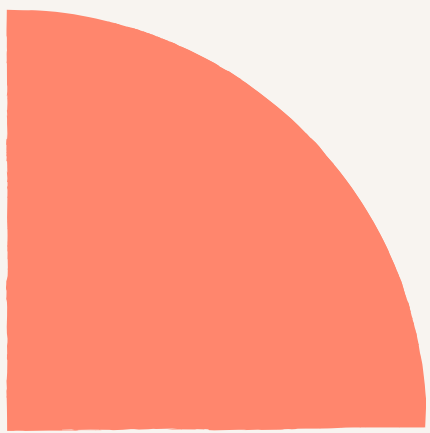
Първи етап:

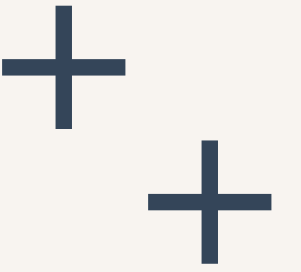
Електронна анкета изпратена до всички училищата и детските градини - брой деца със СОП; брой и профил на специалисти; основна информация за дейностите; програми за квалификация на специалисти и педагогически персонал и др.

Втори етап:

Посещения на място в училища и детска градина - запознаване с ръководството; запознаване със специалистите; запознаване с поддържаната документация /оценка на ученика със СОП, план за подкрепа, използвана методология за образователна подкрепа/; наблюдение на учебната среда и процес; информация за развитието на всеки ученик от приемане в училище до момента на проучването.

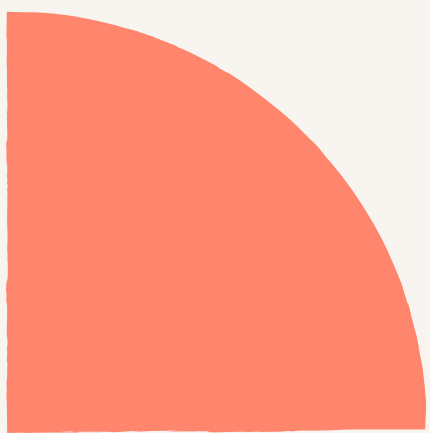
В предоставянето на информация се включиха всички детски градини, а при училищата едно-единствено отказа да предостави информация. Изненада ни полученият отговор на електронната поща на изпратения от нас въпросник, като директорът на 9-то ОУ Благоевград заяви, че няма време да предостави търсената от нас информация.

Какво видя и какво не нашият екип

Първоначалното ни намерение беше да разгледаме и направим оценка на потребностите за всяко посетено училище, за да се идентифицират силните и слабите страни на учебните програми за ученици със СОП. Това се оказа не възможно поради липсата на нужната информация. Въпреки, че бяха уговорени предварително посещенията в училищата, двама от тримата директори посочиха, че не са готови да участват в проучването. Тогава използвахме различен подход, в процеса на разговора задавайки се въпроси, които възникнаха по време на посещенията в училищата.

Учениците със СОП в училище

В посетените училища голяма част от учениците всъщност не посещават това училище. Някои от тях се обучават у дома, а други в ЦСОП

Оценяване

Оценката се извършва от Ресурсен център. За повечето ученици, нямаше налична информация. Липсват образователни цели и препоръки. Липсва оценка на развитието, на възприятието и на поведението на ученика.

Учебни планове

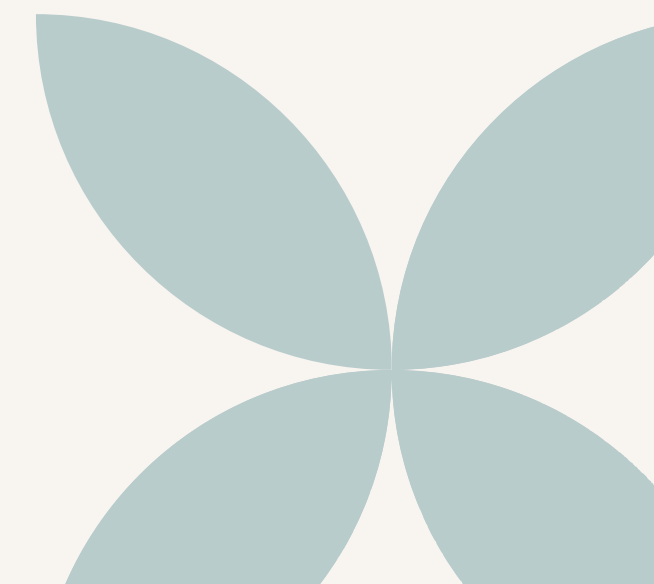
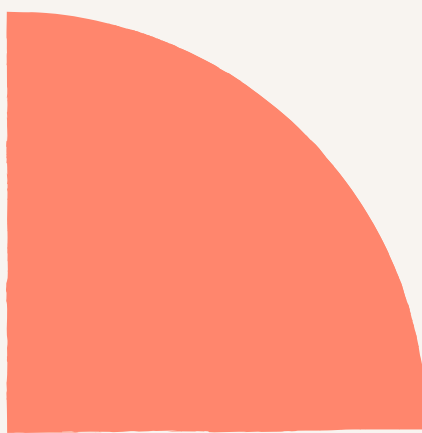
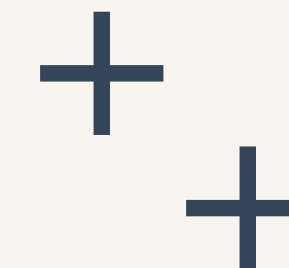
Налични само в едно училище, като се наблюдава повтаряемост както в годините, така за различните ученици. Няма критерии за измерване на успеха на ученика. Няма информация за адаптиране на учебния материал въз основа на способностите на ученика.

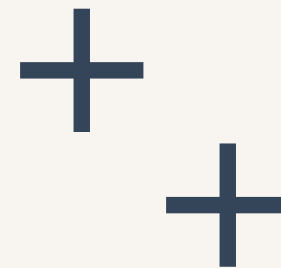
Учебна среда

Никъде не видяхме ученици в класна стая. Предоставяната подкрепа е средно по два часа седмично - логопед и психолог. С учениците се работи индивидуално и почти никога в група. Липсват помощник учители за подпомагане на процеса в клас

Учебна програма

Липсва информация за адаптиране на учебната програма въз основа на индивидуалната оценка на ученика. Учебната среда не е адаптирана.

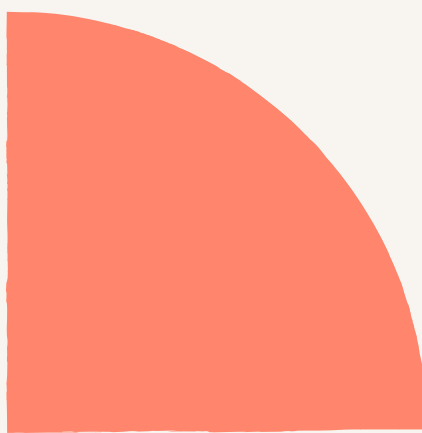
Следващи стъпки:

1. Допълнителен въпросник до шест избрани училища - информация за цялостната организация в подкрепа на учениците със СОП, използвани методики и практики, как се планират мерките за подкрепа, кой и как контролира изпълнението на планираните мерки, взаимодействие с родители.

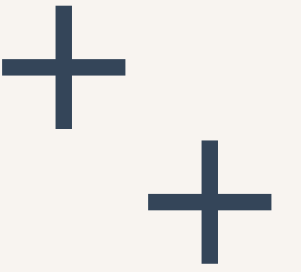
За съжаление две от училищата не отговориха на въпросника с търсената допълнителна информация.

2. Въпросник за родители - обратна връзка за получаваната подкрепа в училище.

За съжаление получихме само две анкети. След проведени разговори с родители изводите са - отчаяние и не желание да се конфронтират със съществуващата система.

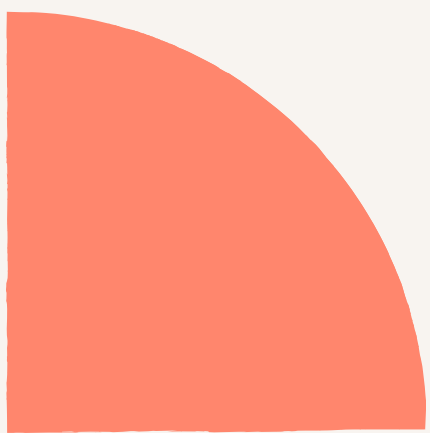
ИЗВОДИ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ПРОУЧВАНЕ:

Налице е формален подход при оценяването на учениците със специални потребности, при изработване на планове за подкрепа и при предоставянето на специална образователна подкрепа;

Задължително е извършване на анализ за целесъобразност при изразходване на средствата получавани за предоставяне на специална образователна подкрепа в училищата;

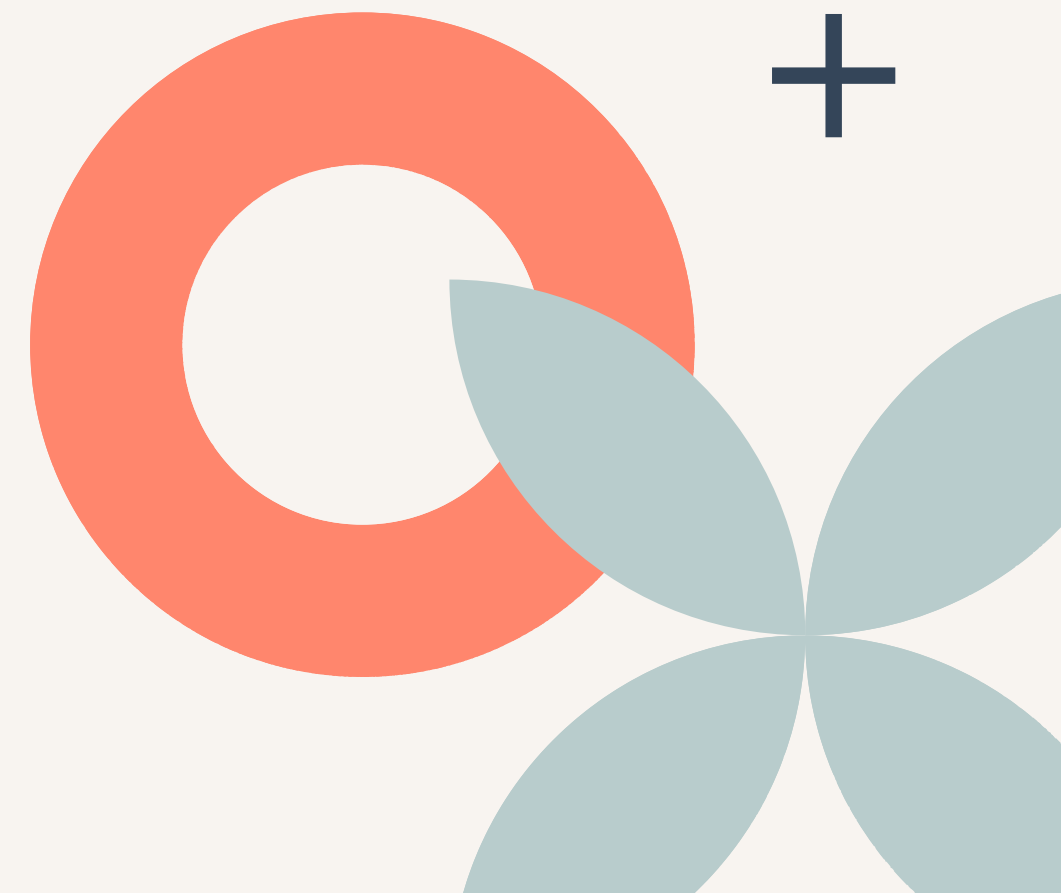
Необходимо е бърза и коренна промяна в целия процес по предоставяне на образователна подкрепа за ученици със СОП, като фокуса бъде върху индивидуалните им потребности;

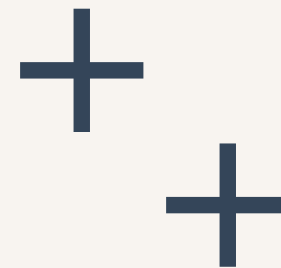

**Каква
образователна
подкрепа сме
длъжни да
осигурим**

От каква образователна подкрепа се нуждаят децата и младежите?

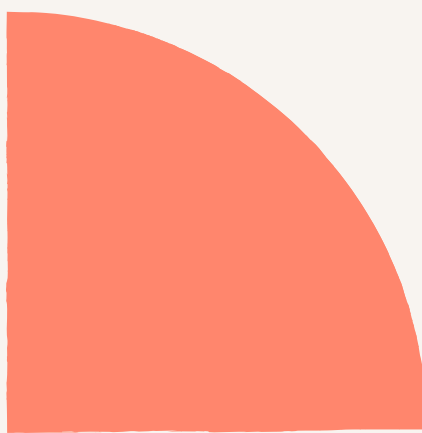
Фондация “За утре”, си поставя амбициозната цел да приложим цялостна програма за предоставяне на образователна подкрепа на деца и младежи със СОП в община Благоевград.

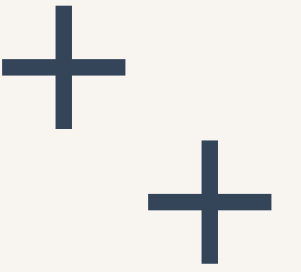
Обхват:

1. Всички детски градини;
2. Всички училища;
3. Създаване на социални предприятия;

ПОЛЕЗЕН МОДЕЛ

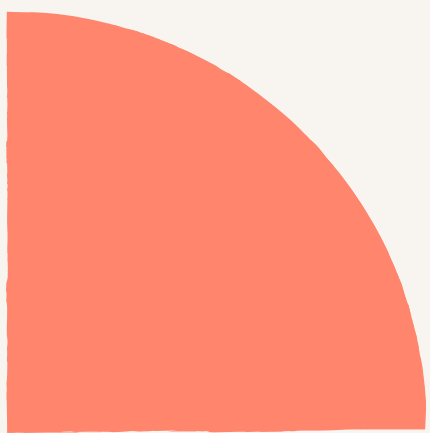
Фондация “За утре”, съвместно с **EBCS International Solutions**, в продължение на няколко години реализираме проект в IV-то ОУ “Димчо Дебелянов”, Благоевград. Ние приложихме систематичен подход за създаване на две класни стаи в държавно общообразователно училище с цел предоставяне на подкрепа за ученици с широк спектър от образователни потребности – увеличавайки по този начин техния достъп до специализирана образователна подкрепа.

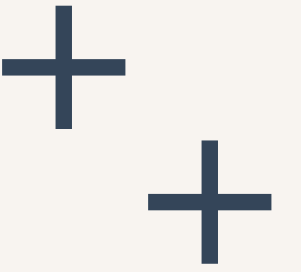

СЪЩНОСТ НА МОДЕЛА

- 2 функциониращи класни стаи – според функционалното ниво на учениците;
- Средна времева ангажираност със специализирано поднасяне на учебен материал - 3-4 часа на ученик всеки ден;
- 2 поведенчески техника и 3 обучаващи се за сертифициране като поведенчески техници;
- Посещения на всеки 3 месеца на сертифициран поведенчески анализатор, който провежда обучение на персонала и въвежда промени в програмата на работа;
- Материали и учебна програма, изменени за всеки ученик – въз основа на данните от оценката и непрестанно събираните данни за напредъка на ученика;
- Няколко деца получават обучение едновременно – в учебна среда;
- Групиране на учениците с цел на формиране на познавателни и социалните възможности;
- Фокус върху овладяване на умения водещи до възможност за самостоятелно участие в учебния процес и училищната среда;
- Цел - съразмерен вербален отговор;
- Употреба (ползване) на алтернативни методи за общуване – когато/където е необходимо;
- Внимание върху ангажираността (участието) на ученика в образователния процес;
- Максимална ангажираност от персонала в класната стая;
- Подкрепа при посещение в учебен час на редовния клас;

ДЕЙНОСТИ

Оценка и подкрепа

Извършване на оценка на учениците /учебните, комуникативните и функционални/ежедневни умения за живот/.

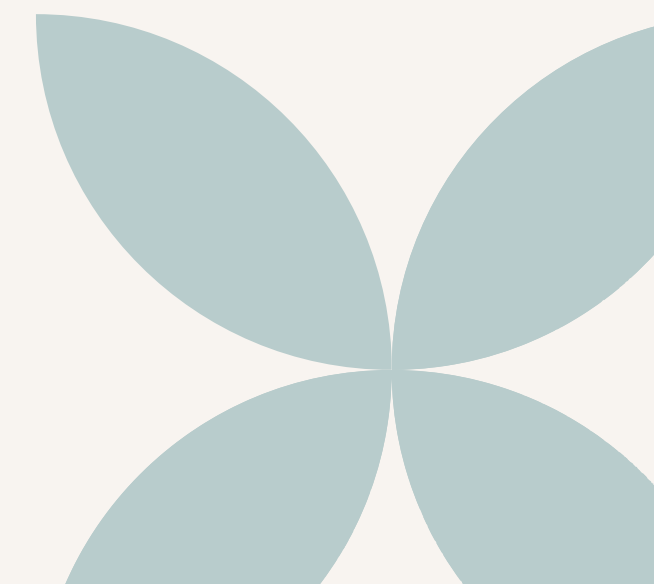
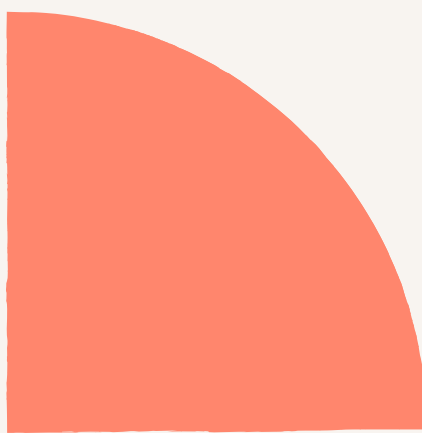
Изработване на индивидуален план за подкрепа споделена с родителите - задаване на индивидуални и конкретни цели въз основана на оценката, проследяване на напредъка, коригиране на целите и обучението въз основа на информацията за оказваната подкрепа.

Обучение на педагози и специалисти

- На живо – по теми, свързани с поведението и работата с деца със СОП;
- Дистанционно обучение на живо;
- Самообучение – без краен срок, с темпо на самия учител/специалист;
- Приложен коучинг и моделиране (имитиране) по време на обучението;
- Фокус на различните обучения:
  - Основи на поведенческия анализ;
  - Намаляване на подканите (подказването) и засилване на самостоятелността у детето;
  - Събиране и използване на данни;
  - Принципи за мотивираща награда и мотивация;
  - Създаване на диференцирано обучение;
  - Повишаване ангажираността на ученика/-ите

Обучение за родители

- Индивидуални срещи с родителите – с цел обсъждане нивото на ученика и неговия индивидуален план;
- Теми:
  - Представяне на най-добрите практики при обучението със СОП;
  - Залагане на подходящи образователни/обучителни цели;
  - Принципи на приложния поведенчески анализ;
  - Как да учим детето на самостоятелност;

Общинска програма за подкрепа на деца и младежи със СОП

Отчитайки предизвикателствата при създаването на първата и впоследствие втората класна стая, прилагането на подобна програма следва да бъде разделен на етапи.

- 1 етап - създаване на модел в едно училище /изпълнен/;
- 2 етап - обхващане на една детска градина и едно средно училище /1 година изпълнение/;
- 3 етап - обхващане на всички детски градини /2-3 години за изпълнение/;
- 4 етап - обхващане на всички основни училища /2-3 години за изпълнение/;
- 5 етап - обхващане на всички средни училища /2-3 години за изпълнение/;
- 6 етап - създаване на социални предприятия /1-2 години за изпълнение/;

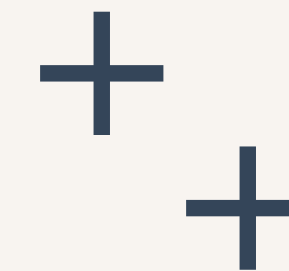
Внедряването на такава програма трябва да се реализира в рамките на 5 години. Въпреки разделянето на етапност има възможност някои от тях да се реализират едновременно.

Основни предизвикателства

- готовността на отделните институции за участие в прилагане на програмата /детски градини, училища, др/;
- готовността на специалистите и педагогическия персонал да участват в това голямо предизвикателство, като повишават квалификацията си и придобиват нови знания и умения;
- приобщаване в процеса на висше училище, с цел създаване на възможности за повишаване на квалификацията на педагозите и специалистите и/или обучение на нови;
- осигуряване на необходимата организация за реализиране на програмата;
- осигуряване на необходимото финансиране;

Фондация "За утре" подписа договор с EBCS International Solutions. С този договор фондацията ще финансира обучението на десет специалиста за нуждите на бъдещата програма за деца и младежи със СОП

Димитър Урдев
Фондация "За утре"
Благоевград

